

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ОСВІТА У ХХІ СТОЛІТТІ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Випуск 1

*Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
“Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті:
інтеграція, творчість, інновації”
м. Київ, МАУП, 22 травня 2009 р.*

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Редакційна колегія:

Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — головний редактор

Туриніна О. Л., канд. психол. наук, проф. — відповідальний редактор

Видання здійснене в рамках проекту “Наукові праці МАУП”

Освіта у ХХІ столітті: шляхи розвитку / МАУП. — К.: ДП «Видавничий
О-72 дім «Персонал», 2010 —

Вип. 1 : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті: інтеграція, творчість, інновації”, м. Київ, МАУП, 22 трав. 2009 р. / редкол. : М. Ф. Головатий (голов. ред.), О. Л. Туриніна (відп. ред.). — 244 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику подано статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ ст.: інтеграція, творчість, інновації”, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — розвитку освіти в Україні. Статті охоплюють широкий діапазон наукових досліджень українських учених.

Для науковців, освітян, державних службовців, політиків, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком української освіти.

ББК 74.04(4УКР)я43

Євдокимова В. В. Сучасний стан соціально-економічного розвитку українського суспільства та значення освіти у глобалізованому світі	142	Проценко І. Інституційна парадигма та дидактичний зміст підготовки бізнес-еліти ХХІ століття на прикладі Українського Народного університету МАУП.....	194
Медведовська Д. О. Особливості реформування систем управління середньої освіти США та Великої Британії	149	Селезньова О. О. Основні напрями антипедагогічних ідей та їх представники	198
Пучко А. О. Передумови виникнення проблеми диференційованого навчання у шкільній системі Німеччини.....	152	Терницькая С. В. Взаимодействие государственных и общественных организаций в профилактике ВИЧ/СПИДа как социально-педагогическая проблема.....	200
Чирікова Г. І. Тренінги для батьків у Німеччині як метод удосконалення їх виховних можливостей	158	Капранова Г. В. Педагогічні умови формування культури здоров'я старшокласників промислового міста	206
Каишпур Т. О. Сучасні проблеми професійного виховання учнів у професійно-технічних навчальних закладах	161	Кириченко Г. В. Реформування вищої юридичної освіти в контексті Болонського процесу.....	210
Мурзіна А. В. Моральність як складова соціальної активності особистості	165	Бобракова О. В. Тенденції розвитку вищої освіти Республіки Корея в контексті глобалізації.....	214
Муромець В. Г. Підготовка педагогічних кадрів до комунікативного взаєморозуміння з підлітками в умовах дитячого оздоровчого табору	167	Ярошук І. Д. Формування готовності майбутніх економістів до професійного спілкування в процесі вивчення гуманітарних дисциплін.....	217
Шацька О. П. Вища педагогічна освіта в Китаї: витоки та сучасність (60-ті роки ХІХ — початок ХХІ ст.)	170	Пасечник С. В. Набуття іншомовної комунікативної компетенції студентами вищих технічних навчальних закладів.....	219
Губар Я. В. Екскурс до історії української педагогіки щодо формування християнських цінностей у часи Київської Русі — ХІХ ст.....	174	Бреславська Г. Б. Мультимедійні технології навчання в педагогічній освіті.....	221
Подорожна І. В. Розвиток креативності як необхідна умова професійного становлення майбутнього вчителя	180	Куліш О. О. Проблеми соціалізації дівчат та хлопців на основі гендерного підходу	223
Зарва В. В. Викладання філософських дисциплін як запорука розвитку творчого та інноваційного мислення.....	183	Агаркова А. О. Формування професійно-етичної культури майбутніх лікарів в умовах інтеграційних процесів в освіті	228
Шилівська М. О. Соціокультурна компетенція майбутніх вчителів у специфіці полікультурного середовища	186	Клочкова Д. М. Формування правової компетентності у сучасних студентів.....	231
Бахов І. С. Теоретичні засади становлення комунікативної культури студентів	189	Силкін О. О. Вплив сучасної системи освіти на формування інформаційної компетентності майбутнього інженера-програміста	234
		Вербицький В. В. Концепція внутрішнього управління навчальним закладом	238

ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СУЧАСНИХ СТУДЕНТІВ

Освіта у XXI столітті: шляхи розвитку, вип. 1, 2010, 231–233

На сучасному етапі розвитку суспільства змінилися вимоги до випускників вищих навчальних закладів. Якщо кілька десятиліть тому для характеристики кваліфікованого фахівця достатньо було оцінити його професійні знання, вміння й навички, то сьогодні перелік вимог розширився.

Нині перед вищою школою стають завдання формування таких якісних характеристик майбутніх фахівців, як управлінська культура, інформаційна компетентність, правова компетентність та ін. Ці характеристики визначають насамперед конкурентоспроможність випускника на ринку праці. Показником значущості тих чи інших характеристик є необхідність у студентів додаткових платних освітніх послуг, спрямованих на їхнє формування.

У нових умовах функціонування нашої держави виникає необхідність у формуванні в студентів навчальних закладів правової компетентності, поперше, щоб вони були гідними громадянами своєї країни, розуміли свою роль, можливості і відповідальність у суспільстві, знали свої права й обов'язки; подруге, щоб здобули необхідні для їхньої професійної діяльності правові знання і придбали навички, які дадуть їм можливість самостійно розуміти чинні закони, юридичні норми, вміло розбиратися в них і застосовувати у професійній діяльності.

Однак, дотепер випускники професійних освітніх установ, здобуваючи знання достатнього рівня, стійкі пе-

реконання й уміння за обраною ними спеціалізацією, мають обмежені знання правових норм своєї діяльності [2].

Теоретичний аналіз дефініцій “правова культура”, “правова компетентність”, “правова грамотність” показав, що ці характеристики відображують етапи формування правової свідомості фахівця. Найважливішим з них є етап формування правової компетентності, що забезпечує здобуття студентами базових знань із загальних і спеціальних питань майбутньої трудової діяльності, закріплених у законодавстві країни [4].

Формування правової компетентності студентів відбувається не лише у процесі правового навчання й виховання з дисциплін правознавчого циклу, а й у процесі освоєння професійних дисциплін. Формування правової компетентності здійснюється на всіх етапах навчання людини, починаючи із загальноосвітньої школи.

Аналіз різних визначень терміна “компетентність” в освіті і юриспруденції дав нам можливість сформулювати поняття правової компетентності як складного явища, яке характеризується соціальним, спеціальним, індивідуальним і особистісним компонентами.

Зазначимо, правова компетентність виражається в наявності у фахівця не тільки знань і умінь у галузі застосування окремих норм права у професійній діяльності, а й у повсякденному житті. Ступінь правової компетентності залежно від рівня професійної освіти

підвищується за рахунок розширення й поглиблення обсягу правових знань.

Знання права, розуміння його вимог, заборон, дозволів набуває життєво важливого значення у правовому суспільстві. У сучасному світі, коли значно розширилися можливості людей автономно і самостійно брати участь у цивільному просторі, адміністративних, конституційних, господарських правових відносинах, роль правової компетентності набуває незрівнянно більшого сенсу ніж у попередні часи. Саме тому студенти практично всіх спеціальностей потребують підвищення юридичної грамотності, формування правової компетентності.

У зв'язку з цим існує потреба в науковому обґрунтуванні і визначенні шляхів підвищення ефективності формування правової компетентності у майбутніх фахівців у процесі навчання у вищому навчальному закладі.

Вивчаючи інтереси студентів вищих навчальних закладів, ми побачили, що основні прогалини у них виникають із дисциплін “Праця і зайнятість” та “Цивільне право і процес”. Аналіз змісту програм різних правових курсів показав, що в більшості випадків навчання проводиться по так званому “мертвому праву” — викладаються лише основи теорії права, вивчаються юридичні терміни, поняття.

Зауважимо, низка першочергових проблем з теорії держави і права, що викладаються у різних посібниках і підручниках, дещо далеко від реальних повсякденних правових проблем людини. Це — система права, структура галузі права, проблеми побудови правової держави, форми правління, державного устрою та ін.

На жаль, існуючі стандарти, програми, навчально-методичні посібники правознавчих дисциплін не дають можливість повною мірою вирішувати сучасні завдання цивільно-правової освіти.

Варто зазначити, успішність правової підготовки фахівців, підвищення їхньої правової компетентності можуть бути досягнуті при дотриманні таких соціально-педагогічних умов.

На етапі вузівської підготовки:

- правова підготовка майбутніх фахівців має носити системний характер, включати різноманітні інтерактивні форми правового навчання і виховання студентів;
- правова підготовка безпосередньо має бути пов'язана з поетапним засвоєнням розумових дій у студентів, основу яких становлять освоєння правових знань й умінь на базовому і просунутому рівнях.

На рівні післявузівської освіти:

- при проведенні обов'язкового регулярного підвищення кваліфікації фахівців освітні програми (стандарти) мають включати правові курси, орієнтовані на вивчення правової теорії і сучасної ефективної практики сфери освіти, регіонального законодавства;
- у системі перепідготовки кадрів необхідним є введення у стандарти професійної освіти блоку правових знань, орієнтованого на підготовку фахівця конкретної кваліфікації.

У зв'язку з цим доцільною буде організація постійно діючого правового лекторію на базі факультетів (інститутів); розширення правового консультування в усіх педагогічних виданнях; створення мережі правових консультаційних пунктів із проблем правового регулювання освітніх відносин; організація наукових досліджень із проблем правової освіти педагогів; введення нової, але мало застосовуваної у вищих навчальних закладах дисципліни — юридичної педагогіки.

Визначені умови покладено в основу створеної нами сучасної інноваційної педагогічної технології, яка поєднує в собі форми, методи і прийоми, спрямовані на розвиток і формування правової компетентності у майбутніх фахівців.

Таким чином, для успішної самоактуалізації та самореалізації майбутнього висококваліфікованого фахівця поряд із професійними якостями надзвичайно важливим є формування правової компетентності.

Література

1. Закон України “Про освіту” // ВВР України. — 1996. — № 21. — С. 253–278.
2. *Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття)*: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.1993 р. № 896.
3. *Освітні технології*: Навч.-метод. посіб. / За ред. О. М. Пехоти. — К., 2002.
4. *Правозащитное движение в России. Коллективный портрет*: Сб. — М.: ОГИ, 2004. — 400 с.
5. *Трубина Л.* Толерантная и интолерантная личность: основные черты и отличия // Педагогика. — 2003. — 53 с.